

Izhaaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Tricosta
Casella Centro 37

ali pa: via Imbriani 9/III.

Izdeja: konsorcijska Malaga lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVKE IN POUK.

Štampa: ena številka 25 stotink.

Eno leto 10 lir
Pol leta 5 lirLICEJSKO
LJUBLJANA
Presel

Mali koledar.

Petek, 9. aprila: Demeter. — Sobota, 10.: Mehtilda. — Nedelja, 11.: Bela nedelja. — Ponedeljek, 12.: Zenon, Julij. — Torek, 13.: Hermengild, Ida. — Sreda, 14.: Justin, Tiburcij. — Četrtek, 15.: Helena, Anastazija. — Petek, 16.: Benedikt.

MALE NOVICE

Atentat na Mussolinija.

V sredo ob 11. dopoldne, ko je Mussolini zapuščal svetovno zborovanje zdravnikov, ga je pred palačo pričakovala velika množica. K Mussoliniju je pristopila stara žena in mu je izprožila revolver v obraz. Naboj je Mussolinija prav na lahko ošinil pod nosom. Ministrski predsednik je ostal miren in je takoj dal stroga navodila, naj se vzdrži popolen red. — Po mestih in vaseh više zastave v znamenje veselja, da je predsednik ušel veliki nesreči.

Vojaški pozdravi.

Iz Firence pozdravljajo: Kodrič Albert, Mali del pri Komnu; Štravs Just, Dolina; Hvalič Jožef, Kromberg; Nuneja Ivan, Bač na Pivki; Grič Anton, Harije; Vidmar Jožef, Dolenja vas; Pavšič Leopold, Podgozd; Črnač Jernej, Kranjec Ivan, Postojna; Seljak Anton, Idrija; Likar Štefan, Otlica; Pernarčič Karel, Medena vas; Haraj Alojzij, Dornberg; Krapš Ivan, Idrija; Komel Anton, Bilje; Boštjančič Ivan, Velika Bukovica; Frfila Fran, Senožeče; Nusdorfer Viktor, Budanje; Gropajc Marij, Dolina, Močnik Fran.

Iz Rima: Lisjak Matija, Smarje pri Ajdovščini; Završnik Marij, Čibej Jožef, Simčič Anton, Solkan; Batistič Izidor, Krpan Dominik, Miren; Štrukelj Jožef, St. Peter pri Gorici; Maver Alojzij, Čepovan; Eržen Fran, Ledine pri Idriji; Colija Jožef, Komen, Korošec Daniel, Hlabjan Karel, Dolina; Čehovin Viktor, Poltoče; Natlačen Matej, Ubeljsko; Smrdel Ivan, Trnje.

Jugoslavija in Bolgarija.

Bolgarski zunanji minister Burov je časnikarjem izjavil, da uživa sedaj Bolgarija veliko simpatij in zaupanja v Evropi zaradi miroljubne politike in zato, ker si vztrajno prizadeva, da uredi svoje notranje zadeve. Burov da je govoril tudi z Ninčičem, ministrom Jugoslavije, ter se je prepričal, da je dobra volja za zblizanje med obema državama in da se bo utrdilo med njima zaupanje in dobro sosedstvo.

Uradniška vlada na Češkoslovaškem.

Češkoslovaški ministrski predsednik Švehla je zbolel in prepustil svoje mesto namestniku, ki ni hotel prevzeti tega mesta, nakar je vlada odstopila. Pričakovati bi bilo, da bo dobil nalog za sestavo nove vlade vodja ljudske stranke minister Šramek, toda tega so se zbal liberalci in socialni demokrati in so raje pustili, da je prevzela vladne posle ljudstvu odgovorna uradniška vlada. Državni predsednik namreč ni pozval voditeljev strank k sestavi nove vlade, ampak je imenoval za ministre same uradnike pod predsedstvom dr. Černy-ja. S to vlado so zadovoljni samo socialni demokrati in narodni socialisti, ki mislijo, da so s tem odrinili ljudsko stranko od vpliva na vladne posle. Toda to veselje jih bo kmalu minilo, ker so si s tem le za nekaj tednov podaljšali vpliv v vladi, a obdržali ga ne bodo. Češka ljudska stranka stalno narašča, a Slovaška ljudska stranka je pa že prava predstavnica slovaškega naroda, saj ima skoro vse poslance, zato se vladno krmilo na Češkoslovaškem ne bo dalo dolgo voditi brez teh strank.

Roparji napadli postajo v Prestranku

Prestranek je nesrečna postaja južne železnice. Stoji na samem med Postojno in St. Petrom. V spominu nam je še, kako so trčili vlaki vsled pomanjkljivih signalov. Preteklo zimo so prišli volkovi vohati in lajati okoli postajnega poslopja ter so spravili ondotno osobe v velik strah.

Najhujša zver pa je človek, ako izgubi strah božji, vest in poštenje. Take zveri so si izbrale Prestranek za cilj napada.

VELIKE SVOTE DENARJA.

Prestranek, kot prva postaja od Postojne, ima opraviti s carino. V stranskem poslopju se izvršujejo tozadevni uradni posli in se tudi sprejema denar. Vsak dan pride baje noter okroglo 300 tisoč lir, katere se na večer preštejejo in odpošljejo v Trst na varno. Ponoči torej nimajo roparji kaj iskati tam okrog: treba je krasti podnevi ali pa nič.

NA VELIKO SOBOTO.

V lepoto prvih pomladanskih dni, v sveto zbrano velikonočnega praznika je planil glas daleč po svetu: razbojnikji so napadli ob belem dnevu postajo na Prestranku in uropali kakih 260 tisoč lir.

NAPAD.

Okrog 5. ure popoldne so bili v uradu pri blagajni voditelj urada Toniolo, blagajnik Valcareggi ter uradnika Cvelt in Pahor. V uradu sta se tudi mudila dva zastopnika prevoznih tvrdk, da bi opravila uradne zadeve glede carine. Blagajnik je ravno štel denar, kar planejo iznenada v sobo razbojnikji, oboroženi s pištolami ter zakličejo: Roke kvišku! Prestrašeni uradniki se niso imeli s čim braniti. Eden je skočil pokoncu od mize in že je ropar streljal, ne da bi ga zadel. Roparji so brž pobasali denar in zapustili sobo. Še prej pa so zapretili uradnikom, naj jih ne zasledujejo, ker drugače bo joi. Uradnike so zaklenili od zunaj.

ZASLEDOVANJE.

Iz poslopja so je razbojnikji mahnilli proti reki Pivki, ki tam blizu teče. Med

Naša glasba.

V Trstu smo imeli priliko po dolgem času slušati nekatere zlasti novejšje slovenske zборе, izvajane z mojstrsko natančnostjo od mešanega zbora Učiteljske zveze pod vodstvom g. Srečka Kumarja. Občinstvo je napeto sledilo ves čas, akoprav se mu je dokaj težko živeti v najnovejšjo glasbo. Ogrela pa se je pri nekaterih bolj dostopnih zborih. Tako občinstvo pač zasluži, da bi se mu večkrat nudila slična plemenita zabava, že iz tega razloga, da se vzdrži zadosten stik med umetniki in slušatelji. Učiteljskemu zboru in g. dirigentu Kumarju pa vse priznanje in naša hvaležnost. Želimo le kmalu zopet kaj sličnega užitka.

Rus dela propagando.

V Moskvi so komunisti začeli izdajati tednik, ki se tiska v kitajskem jeziku. Tedniku je ime «Djan-din-bao». Namestjen je za propagando med Kitajci.

Kongres modroslovcev.

Koncem marca so imeli v Milanu svoj zbor učenjaki-modroslovci (filozofi). Prafesor de Sarlo je govoril o svobodi. Rekel je, da država ni sama sebi namen in da se svoboda ne da ubiti. Nato so fašisti zborovanje razpustili. češ da so modroslovci zašli v politiko in to se ne sme.

tom pa je Toniolo zlezel skozi uradno okence v predsoho, od tam na prosto in začel vpiti na vse grlo: tatovi! tatovi! Namestu je pritekla finančna straža in jo udrla za roparji. Kakor se je izkazalo, so bili roparji dobro pripravljani. Dva sta ostala v obrambo, da so oni z denarjem laže bežali.

Onostran Pivke sta se razbojnika skrila med grmičevjem in streljala nazaj na zasledovalce. Ubit je bil fašisti Ugo del Fiume, smrtno ranjen pa finančni stražnik Tempesta. Streljali pa so tudi financarji in oba razbojnika sta obležala mrtva. Financar Tempesta je umrl drugo jutro.

BANDIT MOLK.

Ubita razbojnika sta bila kasneje spoznana. Eden je bil Stanislav Molk iz Planine, onostran meje. Ta je bil star bandit. On je znan že od napada na inženirja Hofmana na Ravbarkomandi. Še bolj je znan radi uboja dveh orožnikov v bližini Črnega kala. To pot je bila mera pregrehe polna in ga je smrt zadela. Drugi od obeh mrtvih roparjev je bil spoznan za kovača Alojzija Vilharja iz Postojne. Njegovo ženo so takoj zaprli.

KJE JE DENAR.

Razbojnikji, ki so nosili denar, so ušli preganjalcem. Onostran državne meje pa je jugoslovanska varnostna oblast vjela enega, ki je nosil 22 tisoč lir. Dejal je, da je Rafael Samsa iz Bistrice, po poklicu mehanik, 21 let star. Prijeli so tudi nekega Jakoba Gerželja iz Postojne. V Molkovem žepu so namreč našli vojaško odpustnico na ime Jakoba Gerželja. Pod sumom udeležbe so torej Gerželja prijeli. Za druge člane razbojniške družbe še ne vedo. Tudi za ostali denar še ni pojasnila.

RANJENCI.

Poleg štirih mrtvih iz te bitke sta bila še težko ranjena dva financarja, lahko ranjena pa en financar in en železniški uslužbenec.

Mrtvima fašistu in financarju so priredili v Postojni slovesno pogrebno svečanost na velikonočni torek popoldne.

Straža na Brennerju.

Laški umetnik Marinetti v Milanu je ustanovil organizacijo «Straža na Brennerju», La guardia al Brennero. Ta organizacija hoče do skrajnosti poitalijaniti severno mejo na Tirolskem. Časniki poročajo, da se po več mestih v Italiji ustanavljajo odseki te organizacije. Nemci bodo čutili plod nacionalizma.

Goriške korjere.

Iz Gorice (via IX. agosto št. 6) odhajajo korjere ob sledečih urah: v Postojno ob 6.10 (z glavne postaje ob 6.05) v Vipavo ob 16 (samo ob delavnikih), v Ajdovščino ob 6.10 (kakor v Postojno), ob 13.15 in ob 16 (samo ob delavnikih), v Idrijo ob 16 (samo ob delavnikih), v Gradisce ob 7-15 in 17.30, ob 14 (samo ob delavnikih), v Červinjan ob 7.15 in 17.30, v Gradež ob 14 (samo ob delavnikih), v Krmin ob 12.20 in 14.20 (samo ob delavnikih), v Čedad ob 14.20 (samo ob delavnikih), v Brda ob 13 (samo ob delavnikih), v Čepovan ob 14 (samo ob delavnikih), v Palmanovo ob 17 (samo ob delavnikih) ter vsak ponedeljek ob 7, v Miren ob 15.30 in 17.30 (samo ob delavnikih), v Renče ob 12.15 in 17.30 (samo ob delavnikih), na goriško pokopališče ob delavnikih ob 15.30, ob nedeljah pa ob 14.30.

MIHEC: Čuj, brate, prišla je nova postava, ze juse začela bo pravda krvava.
JAKEC: Na mestni palači imava jus, prijatu, sva zadnja Slovenca na našem magistratu.

BELEŽKE.

Trije dnevniki so v Trstu, ki vodijo ves Trst za seboj: zjutraj izide hebrejski «Piccolo», opoldne judovski «Piccolo della Sera», zvečer izraelski «Ultime notizie». Gospodar jim je poljski Jud nemškega imena ter točasno italijanski nacionalist na odpoved. O velikonočnem prazniku je zapisal, da je «črevesni praznik» (ker se kaj boljsega poje) ali kvečjemu «praznik pomladi» (ker se gre na izprehod). Kaj lepšega Jud ne ve.

Hinavščina. «Edinost» lepo poje, skupaj ključecucke svoje — in premilo žvrgoli: «Hitimo napram božjemu hranu, da hvaležnega srca, pobožne misli in zbrane duha, zatopljeni v sveto molitev, proslavimo spomin na veliko delo poslanstva Odrešenikovega!» Kako lepe in vzvišene besede! Pa dejanja? Liberalna sportna društva v Trstu in okolici zbirajo slovensko mladino med službe božjo na igriščih. Mesto maše - žoga, mesto cerkve - igrišče, mesto slovenske pesmi v cerkvi - ostudne laške kletvine! In ta društva so prava častna straža Wilfana in njegove pobožne «Edinosti». Da, to je stara, preskušena politika doktorja Jožefa Wilfana: Njegov list hvali in povišuje krščanstvo, njegove organizacije pa odvajajo slovensko mladino od cerkvenega občestva, jo vodijo v versko mlačnost in v idejno praznoto. Tako ruši liberalizem temelje zdravemu narodnemu življenju.

Liberalizem je slana. Društvo slovenskih visokošolcev «Balkan» v Trstu razpada in zamira. To društvo je odločno na strani doktorja Slavika; popolnoma edinjaško je. Stare voditelje prijema skrb, kaj bo s to mladino: nič ne dela, nima predavanj, ne resnih sestankov, nič in nič. Samo ples. Kaj bo, kaj bo! tožijo stari prvaki. Mi kličemo njim in vsej mladini znameniti Mahničev klic: Ideje oblikujejo vekom lice! Velike ideje užgejo ogenj navdušenja, dajo pogum za žrtve in delo! Vi edinjaši ste pa vse ideje pokopali v grobu lažnjive sloge — ukradli ste svoji mladini vse svetovne ideje in jih zaklenili v podstrešje! Zato je liberalna mladina tako revna na mislih, brez vzorov, brez požrtvovalnosti. Liberalni izobraženci sanjajo le o vilah in rejni mošnji. Kako naj se mladina navdušuje za take ideale?

Za ljube denarce. Tržaški «Piccolo» ima velikansko tiskarno, a notri mu manjkajo črke š, ž, č, in kar je podobnega. Če pa dobro plačaš, jih poiščejo v kaki pozabljeni škatlji. Oni dan so v oglasih pravilno tiskali besedo «Rogaška slatina». Treba je plačati in še posebej zahtevati, pa gre.

Genzura. V Rusiji so nekoč zaplenili kuharske bukve, ker je bilo v njih navodilo, kako se pripravlja jed, ki ji pravijo «svobodni duh». Takega mi še nismo doživeli!

Kako je s politiko

Pašičeva vlada odstopila

Po volitvah pred dvema leti je bila v Jugoslaviji nekaj časa na krmilu vlada, kateri sta načelovala Davidovič in Korosec. Skrajša je to vlado podpiral Stefan Radič, potem jo je pa v hrbet sunil in gнал na nove volitve. Vlado sta prevzela Pašič in Pribičević. Izvedla sta volitve in vladala dalje. Radič je bil zaprt. V zaporništvu se je spokoril. Zvezal se je s Pašičem in tedaj je zletel iz vlade Pribičević, na njegovo mesto se je vsedel Radič. Ta dogodek se je povsod slavil kot zaželjeni sporazum med Srbi in Hrvati. Stari Pašič je ostal na krmilu države.

Nasprotja.

V novi vladi pa vseeno ni bilo pravega medsebojnega zaupanja. Sporazum je bil sicer podpisan, toda Pašič je delal še nadalje vse po svoji glavi. Radič in njegovi so večkrat godrnjali, da so prikrajšani, toda Pašič je ostajal gluh. Molčite, deca, kaj je dobro za državo, to vem jaz.

Opozicije (Slovenci, demokratje, muslimani) so dobro videle to večno nezadovoljstvo in so naprej in naprej ponavljale, da ta vlada tudi ne bo dolgo. Seveda so tudi storili vse mogoče, da jo vržejo.

Prepir med otroci.

Tudi v sami Pašičevi (radikalni) stranki niso bili vsi zadovoljni. Mrmrali so, da vlada preveč počasi dela, da delo zastaja, da skupščina (državni zbor) ne obravnava potrebnih novih postav, da se med tem slabša gospodarski položaj med ljudstvom, da naraščajo davki itd.

Najhujša obtožba je bila pa v tem, da se preveč lahkomišelnost zapravljaja in skrajna naravnost kraje državni denar. Ta očitek je vrgel v liste Stojadinović, zet Ljubomira Iovanoviča, enega izmed radikalnih prvakov. Vrgel pa je očitek naravnost na Pašičevega sina Radomirja (okrajšano «Radeta»). Stojadinović je objavil v «Politiki», da je Rade Pašič eden prvih milijonarjev in da ne plačuje niti vinarja davka. Država da bi imela prejeti od njega na davkih okroglo 30 milijonov dinarjev. Očitil je tudi, da Rade zasluži pri državnih kupčijah več kakor bi znašal pošten zaslužek. Tako je nastal prepir med Radetom in Stojadinovićem. Za njima pa sta stala stara dva; Nikola Pašič sam in njegov nevarni prijatelj Ljuba Jovanović. Boj je bil naperjen proti Pašiču; hoteli so ga za vselej poslati v pokoj.

Hrvatje groze.

Nikola Pašič si je vedno znal pomagati na ta način, da je stvari zavlačeval in čakal, da se nasprotnikom razkadi jeza. Tudi to pot se je trdno oprjel vladne klopi in je sklenil, da naj se skupščina pošlje na dolge počitnice, potem se bo dalje razpravljalo. A kar naenkrat je stopil predenj Radič in dejal: Mi ne maramo, da bi poslanci samo okrog hodili in počitnice uživali. Brž po Beli nedelji naj

se sestanejo na postavodajno delo. Če se to ne zgodi, bomo Hrvatje vlado zapustili.

Ta izjava Hrvatov je bila očitna bojna napoved z njihove strani. Pašič je to brž razumel, zato jih niti ni skušal tolažiti, češ da bi že kaj preje sklical skupščino. Videl je, da bi potem iskali drugih vzrokov proti njemu. Zato je hitel mašiti tam, kjer je voda bolj nevarno vdiral v njegovo barko, namreč v lastni stranki. Pašič je sklical svoje radikale in jim povedal, da ga Hrvatje mečejo: grdo bi bilo, če bi sedaj radikali s Hrvati potegnili proti staremu in častitljivemu voditelju. Tako je Pašič potolažil svoje ljudi in dobil od njih zaupnico. Mislil je, da bo ta zaupnica zadostovala, da on ostane na vladi.

Demisija.

Stefan Radič je bil med pri kralju in mu v dolgem razgovoru pojasnil svoje stališče in razmere v državi. Prišel je od kralja dobre volje in ostal trdovratno pri svoji zahtevi, naj se skupščina skliče na

Kongres v Čikagi

V svetovnem mestu Čikagi v Ameriki bo to poletje velikanski evharistični (t. j. v proslavo sv. Rešnjega Telesa) kongres ali shod. Otvorjen bo s polnočno mašo med soboto in nedeljo 20. junija. Pri tej sveti maši se bodo vsi katoličani povabili, da se udeležijo skupnega sv. obhajila vsak v svoji cerkvi. Slovensna otvoritev shoda bo v stolnici Najsvetejšega Imena ob enajstih s slovesno pontifikalno mašo, kjer bodo imeli vstop samo kardinali, škofje, zastopniki raznih vlad, duhovščina in omejeno število laikov, ker bo že s tem prostorna stolnica napolnjena. Nedelja je potem prosta in ne bo nikakega glavnega zborovanja več. Pač pa se ta dan prepusti posameznim narodnostnim skupinam, kakor tudi župnijam, da imajo svoja posebna zborovanja in posvetovanja. Posebno naj bi imela vsaka svoj velik ljudski shod. V ponedeljek bo za otroke. Sveta maša bo v Grant Parku kjer bo nad 50 tisoč šolskih otrok pelo sv. mašo «Missa De Angelis», koralno. Ta dan bo tudi prvo zborovanje posameznih pododborov. Zvečer bodo velika zborovanja. V torek zjutraj bo dan za žene. Sveta maša bo zopet na prostem, katere se bodo udeležile zastopnice vseh ženskih redov in vse ženstvo. Zvečer bo veliko zborovanje samega moštva. To bo velikanska manifestacija katoliškega moštva. Zborovanja bodo v velikanskem «Stadionu» za Field Museumom in v Grant Parku. V sredo se bodo zborovanja nadaljevala. V četrtek bo velikanska evharistična procesija v Mundelein kot sklep kongresa.

Slovenci se bodo tudi udeležili zborovanja in sicer ameriški in romarji iz Slo-

8. aprila. Pašič je to zahtevo odbil. Nato so hrvaški ministri vsi odstopili. Pašič je še okleval, ali bi odstopil ali ne. Slednjič je omagal in na Veliko nedeljo opoldne je šel h kralju ter mu izročil demisijo, to je odstop cele vlade. Kralj je demisijo sprejel ter Pašiču naročil, naj vlada začasno dalje vodi tekoče zadeve, dokler se nova vlada ne sestavi.

Posvetovanja.

Koj nato je kralj Aleksander začel običajne posvete z odličnimi voditelji politike. Najprej so bili pri njem zastopniki opozicije: Davidovič za demokrate, Spaho za muslimane, dr. Kulovec za Slovence. Vsi trije so izjavili, da s Pašičem ne marajo imeti opravka. Potem je bil sprejet Svetozar Pribičević, voditelj samostojnih demokratov. On je pripravljen iti v vlado s Pašičem, kakor sta že bila svoječasno skupaj na vladi. V tem slučaju pa bi se utegnili razdvojiti klub radikalcov, med katerimi so tudi nekateri, ki ne marajo za Pribičevića. Če se pa radikali razkoljejo in en del potegne z Jovanovićem proti Pašiču, potem bi vlada Pašič-Pribičević ne imela večine v skupščini.

Za sestavo nove vlade so torej precejšnje težave in se lahko zavleče.

venije, tem na čelu ljubljanski škof dr. Jeglič. Za kongres imajo Slovenci poseben pododbor. Posebna slovenska zborovanja je pododbor odločil sledeče: V nedeljo bo veliki javni shod, ker bo takrat največ tujcev iz drugih delov Amerike. Za ta dan pričakuje se posebno velika udeležba iz Clevelanda, Milwaukee in od drugod. Naš narod je delavski narod, zato se more odtrgati od doma samo v nedeljo.

Shod za slovenske duhovnike bo v torek zgodaj popoldne, nato bo zborovalo ženstvo in zvečer moški.

Vrhovni odbor za mednarodni evharistični kongres želi, da bi se posamezne narodnosti udeležile kongresa v svojih narodnih nošah. Zato je slovenski pododbor pozval tudi Slovence, da pridejo na kongres v narodnih nošah, in sicer ne samo ženske, marveč tudi moški. Pododbor bo izdal tudi posebne znake za kongres.

Zaslužen mož

Dne 26. marca je spolnil 60 let življenja monsinjor Ivan Rojec, dekan tolminski. Rojen je bil v Trstu v vojnem letu 1866. Njegov oče je bil goriški rojak iz Sovodenj. Ivan je obiskoval šole v Gorici, kjer je bil posvečen v mašnika 8. septembra 1890. Služboval je v Solkanu, v Biljah, v Mirnu in od l. 1915 v Tolminu.

Ivan Rojec je bil že v mladosti navdušen krščanski socialist in je vedno ostal mladosten in pogumen borec za te ideje. Ostal pa ni pri besedah, ampak si je povsod prizadeval, da bi lepe ideale in načrte prevedel v dejanja. S to svojo delotvorno voljo je postal eden najbolj odličnih javnih delavcev na Goriškem.

Ivan Rojec je predvsem zadržanar. Leta 1898. je ustanovil v Biljah «Zadružno opekarno». Posebno znamenita pa je mirenska «Čevljarska zadruga», ki še dandanes obstoja in prospava ter daje zaslužka stotin delavcev.

Nič manj delaven in vnet ni bil župnik Rojec kot dušni pastir. Po njegovem prizadevanju so prišli misijonarji lazaristi na mirenski Grad. Ob času vojske je veliko dobrega storil za goriške begunce, pa tudi za vojake in ujetnike. Za svoje vsestranske zasluge je bil leta 1921. imenovan za častnega kanonika goriške stolnice in je dobil naslov «monsijor».

Odličnemu možu vsa Slovenija izreka čestitke ob 60 letnici, želeč mu še mnogo let blagoslovljenega delovanja za dušni in telesni blagor naroda.

Zobozdravnik
dr. D. SARDOČ
Specijalist za ustne in zobne bolezni perfekcioniran na dunajski kliniki
ordinira v Trstu
via M. R. Imbrani 16. I.
(Prej via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7.

Zobozdravnik
Dr. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in v Ajdovščini nasproti posojilnici

Zobozdravniški ambulatorij
TRST, v. Settefontane št. 6
od 9. do 12. ure in od 15. do 19 ure
Ljudske cene.

Dr. R. Zaletel
Zdravnik za kirurške in ženske bolezni, sprejema od 8-12 ure dop. in od 2-4 ure popoldne
v Kozleku, II. Bistrica

PODLISTEK

IVAN BALOH:

Mlini na veter v Küzlahöly

Satira.

Lajoš in Mica sta bila v nedeljo oklicana enkrat za trikrat. Mica se je zagledala v Lajoša oziroma v njegove velike črne brke in njegove lepe, globoke oči. Lajoš pa v Mico oziroma njeno veliko do. Pa se je mudilo, ker je imel Lajoš samo par tednov dopusta in se je bal, da bi mu kdo drugi ne vzel Mice oziroma njene dote, Mica se je pa bala, da bi bil Lajoš poklican na fronto in bi ona prišla ob svojega fanta.

Ko se je po vasi zvedelo, da je stvar resna, da bo Lajoš res odvedel iz vasi najbogatejšo nevesto, je po vasi završalo med domačimi fanti. Da vzame tujca, ki ga popreje nikoli ni videla, da niti nje-

govega jezika ne zna, da zaničuje, prezira vse domačine — to je bil dolg pogovor vseh, ki niso šli spat še pred polnočjo.

Nekaj bo treba ukreniti — to je bila splošna sodba vseh, ali naj Lajoš plača pošteno fantovščino, ali pa naj bogata Mica ostane doma.

Nekega jutra je dobila najnovejša nevesta nenadno pismo, podpisano v imenu vseh fantov domačinov, da mora Lajoš plačati 300 kron odkupnine, predno popelje Mico na Mažarsko, ako ne, bo stopil pred oltar kot ženin z brkami samo na eni strani.

Ko je Mica prejela to pismo, so bile tiste ure njena prva kaplja bridkosti v kupi prve ljubezni. Vedela je, da bodo fantje neizprosni, vedela je, da Lajoš nima denarja pri sebi, in strašna misel ji je stopila pred oči, kaj, če bi Lajoš res izgubil polovico brk in bi ona stala pred oltarjem s takim ženinom. Zato je nevesta Mica modro ukrenila: Povedala je

pač ženinu, kakšna je tukajšnja navada in da bo v njegovem imenu sama založila, kar fantje zahtevajo. To je bila prva bridka ura v ljubzenskem življenju Mice in Lajoša.

Mica je poslala fantom ne 300, ampak 350 kron s poročilom, da bi ženin kot graščak dal tudi petsto kron, če bi fantje to zahtevali.

To je pa tudi fantom vzelo vse besede oponašanja in nagajivosti, da so vsi rekli soglasno: Škoda, da smo ga tako malo cenili in da nismo več zahtevali. Graščaka nimamo vsak dan v vasi.

In Mica in Lajoš sta imela mir pred domačimi fanti. Poroka se je izvršila, kot še nikdar nobena v vasi. Vsi piščanci skoro do zadnjega petelina so morali dati svoje življenje kot novoporočni dar mladi nevesti.

Lajoš je povabil svoje predstojnike na večerjo, in vsi so se radi odzvali povabilu, ker je bilo ravno takrat veliko po-

manjkanje mesa. Samo ob sebi se razume, da je bil ples. Domači godec Krevljač je to pot moral stopiti nekoliko v ozadje. Užaljen je bil: že na več ko 100 ženitovanskih svatbah je pritiskal svoj meh, a ravno na najbogatejši svatbi se njega kot najboljšega glasbenika v fari in najbolj vztrajnega do zadnje jedi nekako odklonili, ker sta imela dva cigana gosli in flavto eden, zato je tolikanj zaslužen moral to pot v neprosto voljen pokoj.

To je starega Krevljača silno bolelo. Tolažilo ga je samo to, da mu je nevesta kljub temu, da imajo cigani prednost, obljubila dvojno plačilo in še polno torbo krah in potic. Ampak tudi tisti večer je pokazal godec svojo zmožnost. Ko so se ciganski goslači odpravili na svoje delo v kuhinjo, tedaj je pa on vzel v roke svoj meh in zapel eno po mažarski. Vse, kar je bral, na železničnih vagonih in kar je slišal iz ust vojakov, je

GOSPODARSTVO

Rdečica in pomen njenega zdravljenja za prešitjo reje.

Nevarna bolezen.

Da je rdečica najbolj razširjena bolezen pri prašičih, temu bo gotovo vsak svinjerejec pritrnil. Če je torej nevarnost te bolezni našemu kmetu dobro znana, kaj pa je vendar vzrok, da on radi ne trpi večkrat ogromno škodo? Recimo takoj: temu je kriv v prvi vrsti naš kmet sam, ki hoče s pomočjo raznih mešetarjev ali kakih «šintarjev» sam ozdraviti to nevarno bolezen. Naš kmet si misli na ta način prihraniti nekaj lir, ki bi jih sicer moral potrositi za živinozdravnika, pri tem pa zgubi vrednost težkih denarjev, ki bi jih lahko mirno spravil v svoj žep. Treba je torej, da se naš kmet zave, kak kapital mu predstavlja živina in kako nevarnost predstavlja za njo rdečica, kadar se pojavi. Materialno škodo si naši prašičjereji zmanjšajo lahko samo na ta način, da k oboleli živini pokličejo takoj živinozdravnika, ki se je o tem učil, ne poslušajo pa kvant in flavz raznih prekunštnih sovaščanov, ki hočejo vse bolj znati kakor živinozdravnik.

Nemarnost povzroča škodo.

Kakšna je bolezen rdečica, to pač ve vsak kmet. Kadar se namreč pojavijo razne rdeče lise na vratu ali trebuhu in nogah, pri tem pa živina preneha jesti in se opoteka, takrat naš kmet tarna po vasi, da so mu prašiči zboleli. To pa bi bil ugoden hip za kmeta, da bi poklical živinozdravnika, ki bi vse potrebno ukrenil, da prašiči ne poginejo. Žalostno je, da našemu kmetu manjka takih svetovalcev.

Kako je treba rdečico zdraviti?

Najboljše, do sedaj prav za prav edino zdravilo zoper rdečico je cepljenje. Zakaj? Ker se nahajajo bacili rdečice v krvi in prašič ne oboli radi morebitne nepravilne hrane, ampak največkrat zaradi nesnage, bodisi na sejnih in vagonih pri transportu, bodisi v umazanih svinjakih. Tudi v tem oziru je treba, da naš kmet spozna, da je živini potrebna snaga istotako kakor njegovi družini. V naših krajih smo v tem pogledu še precej zaostali.

K obolelim prašičem je treba takoj poklicati živinozdravnika. Če torej kmet ta hip zamudi ali opusti, riskira, da bodo vsi prašiči poginili, a ne samo njemu, ampak tudi njegovemu sosеду, kar se žalibog še precej pogosto dogaja.

Rdečica je zelo kužna bolezen in tu ravno tiči vzrok, da toliko prašičev po nezavednosti kmetov pocrka. Da je temu res tako, hočem navesti le en sam primer, ki se je dogodil na Pivki. Kmet pripoveduje v Bistrici, kako mu je crknilo 24 prašičev, njegovemu sosedu pa še 12. Vsi prašiči so bili cepljeni. Na to ga drugi kmet vpraša, ali je živinozdravnik izvršil cepljenje? O ne, prašiče je cepil kar eden v vaši, ki tudi zna, pa vse skupaj ni nič pomagalo. Tako je povedal. Vidite kmate, tu je vzrok vaše nesreče. Treba je torej, da sami odstranite razne «kumštne» in pa šintarje, ki hodijo po vaseh ter izvršujejo cepljenje. Še več, naznanite jih sodišču, kjer boste lahko zahtevali odškodnino za crknjeno živino. Tak «šintar» zasluži za sleparsko delo zapor.

Naš nasvet.

Končno svetujem našemu kmetu, ki hoče res imeti koristi od prašičje reje, sledeče: nikdar ne čakaj, da ti zbole prašiči, ampak pokliči živinozdravnika, da jih bo še pred obolenjem (profilaktično) cepil, najboljša takoj po veliki koči in koncem avgusta.

O. Ž.

Izola 260, Oprtalj 190, Poreč 220—240, Olje 9—12 lir liter. Seno 24—50.

Semenj v Buzetu 18. marca. Priganjih 122 volov, 159 krav, 3 konji, 18 oslov, 105 prašičev, 8 ovac. Cene: voli 475—500, krave 440—460, teleta 770—800 za stot žive teže. Oslji 300—1000 lir glava, prašiči 90—160, ovce 130—250.

Cene po Italiji. Pšenica: Mantova 195—198, Brešija 190—192, Desenzano 190—195, Ferara 192—198, Padova 195—197, Verona 197—199, Palmanova 190—200. Koruza: Mantova 117—120, Casal Monferato 112—115, Desenzano 113—123, Ferara 108—110, Palmanova 101—105.

Pozor, da se ne opečete! Dva agenta dunajske tvrdke A. Kranner hodita po deželi in ponujata perilo, ki je zelo drago. Podobno blago se dobi v Trstu skoraj za polovično ceno. Najboljše je, da se ne spuščate z njima niti v razgovorjanje.

Semenj v Divači 26. III. Priganjih je bilo 300 volov, 100 krav, 30 telet, 100 prašičev, 50 konj. Cene: voli in krave po 400 do 450, teleta po 500—600 lir stot; prašiči 618 tedenski po 100—120 lir glava; konji klavni 500—1000 lir, vprežni 1500—3000 lir glava.

Strupen krompir. Spomladi, ko nastopi toplejša vreme, začne krompir v kleti in hramih poganjati precej hitro. Tam krompir, ki ima precej poganjkov, vsebuje tudi do petkratno množino strupenega solanina. Večinoma tega strupa se nahaja v kaleh krompirja. Množina solanina v krompirju raste od aprila do avgusta tudi tedaj, če ta ne poganja. Še bolj strupeni nego poganjki sami so pa mali krompirčki, ki zrastejo v vlažnih kletih, zato se teh ne sme uživati in ne jih krmiti; ampak jih je vreči na gnoj ali na kompost.

Naša pošta.

V. P., Skofije. Vložite rekurz proti odmerjenemu davku. Hiša je, če so podatki točni, prosta davka.

Bradelj, Dobropolje. Smo prejeli, prošnjo vložili, vse je v redu.

A. Rihter - Hrastovlje 16, naročnine za «Mali list» nismo od Vas prejeli.

Po čem je lira?

Dne 7. aprila si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 43.25 L.
za 100 š. kron — 78.60 L.
za 100 fr. frankov 86.50 L.
za 100 šilingov — 348.— L.
za 1 dolar — 24.75 L.
za 1 funt — 120.75 L.

TRDI OREHI

Uganka z naslovom «Pijmo ga», objavljena v 11 številki Malega lista se čita: Žganje pomori jih več, nego kuga glad in meč.

Pravočasno je dospelo 25 rešitev. Prvo nagrado je naklonil žreb Stankotu Sturmu z Livka; on dobi 10 lir. Knjižico «Dekle z Močevja» dobe po pošti v dar sledeči: Race Karel, Rodik; Jožefa Lapanja, St. Viška gora; Jenko Ivana, Tominje pri Bistrici; Gorela Fran, Korte; Maksimiljan Spetič, Katinara.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrdka Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

NA PRODAJ imam večjo množino krompirja «hrastovca» in zgodnjega belega. Jožef Čepirko, Kal 76, p. St. Peter na Krasu.

PRODA SE MLIN in žaga s cirkularjem in k temu pripadajoče zemljišče. Več se počve v upravnistvu «Mal. lista».

Zadružna knjigovoznica

GORICA, VRH PLACUTE, 18.

Veže preprosto in najbolj elegantno za zasebnike, občinske, župne in šolske urade, za društva.

Medmestni telefon šte. 253.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

NOVA TRGOVINA

ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Posso 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in in drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine.

KONKURENČNE CENE.

Ivan Krže

ima v zalogi vse raznovrstne

KUHINJSKE IN HIŠNE POTREBŠČINE

iz stekla, aluminija, lesa, emajlirane prsti itd. — **KROGLE ZA IGRO** iz ameriškega lesa. — Nizke cene!

TRST, Piazza S. Giovanni, št. 1.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah. **KRONE** plačuje više kot vsi drugi. **ZALOGA** raznovrstnih ur in zlatenine.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu: Via XXX Ottobre 11

Brzojavni naslov: Bancalubiana - Telefona: 5-18, 22-98

Podružnice:

GORICA, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajovo, Spill.

Centrala v Ljubljani

Delaška glavica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinarjev

Bavi se z vsemi bančnimi posli. Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune v lirah in v dinarjih po dogovoru najboljše - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice (SAFBS)

Blagajna je odprta od 9^{1/2} do 12,30 in od 14^{1/2} do 16 ure.

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gospiska ul.) 14

Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice

bodisi za obednice

od prav preprostih do najbolj razkošnih

Cene zmerne!

Delo trdno!

Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK

VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst via Caprin 5 pri Sv. Jakobu Trst

KADAR KUPUJEŠ ČEVLE MISLI NA VSE:
1.) da bo zdravo za nogo,
2.) da bo elegantno,
3.) da bo trdno,
4.) da bo cena primerna.

FORCESSIN TE ZADOVOLJI V VSEH TOČKAH.

Slovenci! Kupujte samo pri FORCESSINU!